

have leveret Sparekasserne deres Midler i god Tro og Tillid, og de have derfor ogsaa Fordring paa, at Sparekasserne først og fremmest tage Hensyn til Bevarelsen af deres Midler, men, som sagt, det forhindrer jo ikke, at Sparekasserne kunne virke paa en meget heldig og fremmende Maade, hvor de nævnte to Interesser kunne falde sammen; opstaar der imidlertid Konkurrence mellem disse to Interesser, saa maa Alt vige for Sikkerheden. Den store Udstrækning, som Sparekassesejerskabet har hos os, og de betydelige Midler, som Sparekasserne raade over, synes allerede at gjøre det tilraadeligt, at der udøves et Tilsyn med dem fra det Offentliges Side, thi vel er det sandt, at man med stor Tilfredshed har kunnet sige, at der endnu ikke er Nogen, som har tabt en Dre ved Sparekasserne, men skjøndt dette vistnok er rigtigt, saa er der jo dog Angen, som kan vide, hvad der kan ske i Fremtiden, og jeg vil endog sige, at der ikke er nogen absolut Sikkerhed for, at, hvis Sparekasserne skulde opgjøres i dette Øieblik, der da ikke vilde blive Tab. Hidtil har det jo været saaledes, og jeg vil ogsaa haabe, at det fremdeles vil kunne vedblive at være saaledes, men fuldkommen Sikkerhed er der ikke derfor, og det er der ikke allerede af den Grund, at Sparekasserne kunne virke i lang Tid — saaledes som igaar blev fremhævet af et æret Medlem — med en virkelig Underbalance, naar blot ikke Sparekassemidlerne blive udtagne paa engang, og beskjendt er det jo ogsaa, at en Virksomhed kan fortsættes i lang Tid, uden at det er paaviesligt, at der er virkelig Insolvents tilstede. Det var jo de Nordener, der vare i Bestyrelsen af forskjellige beslagtede Institutter tilligemed det bekendte og tidt omtalte Tilfælde med Sparekassen i Aarhus, der bevirkede, at Regjeringen tog under Overveielse, om Tiden ikke var kommen til at tage denne Sag noget nærmere under Behandling, om det ikke var rigtigt, at Sparekasseforholdene nu bleve ordnede ved Lovgivningen. Man var saa meget mere henvist til, at have sin Opmærksomhed henvendt paa disse Forhold, fordi dette er Tilfældet i alle andre Lande, hvor Sparekassesejerskabet end ikke nær har naaet den Høide, som den har naaet her, og fordi det er Tilfældet i Lande, hvor der ellers er meget fri Forsætning og hvor man har overladt megen Frihed til Befolkningen. Det er Tilfældet i England, og det har allerede i længere Tid været Tilfældet i vort Naboland Sverrig. Man nedsatte derfor i 1878 en Kommission for at undersøge Sparekasseforholdene og gjøre Forslag til en Lov, sigtende til at ordne Sparekasseforholdene. Denne Kommissions Undersøgelse ledede til det Resultat, at, ihvorvel det som almindelig Regel maatte siges, at Sparekasserne vare vel funderede og ledebess paa en forsvarlig, fornuftig og heldbringende Maade, saa var der dog ogsaa de Sparekasser, hvor man maatte være nogen Tvivl i saa Henseende, der ikke ansaaes for saa vel

funderede, som ønskeligt var, og hvis Virksomhed gennem de foregaaende Tidens noget opstruede Pengeforhold havde antaget en Karakter, som ikke var heldig for Sparekassen i det Hele taget. En almindelig Indvending mod alle Sparekasser eller rettere en Mangel ved alle Sparekasser var væsentlig Savnet af en tilstrækkelig Reservecfond. Det blev oplyst, at Reservecfonden var maatte $4\frac{1}{2}$ pCt. gennemsnitlig, og denne Sum vilde yderligere blive reduceret, naar man gennemgik de Aktiver, som Sparekasserne vare i Besiddelse af. Der var nemlig mange af dem, hvis virkelige Værdi ikke svarede til det nominelle, og hvor en Tilbagegang i Kurserne bevirkede, at der var lidt Tab, som ikke endnu vare noterede. Ogsaa var der et andet Forhold, som gjorde det noget tvivlsomt, om de opstillede Beregninger af Sparekassaktiviteterne vare fuldkomne paalidelige. Man havde mange Steder bygget store og kostbare Bygninger, der vare assurede saa høit, at det var meget tvivlsomt, om de i Tilfælde af Realisation kunde svare til det Beløb, hvormed de vare opførte. Der var saaledes paa flere Steder Forhold tilstede, som gav Kommissionen ikke ringe Formodning om, at enkelte Sparekassers Tilstand lod endel tilbage at ønske, og Grunden til, at det forholdt sig saaledes, laa jo væsentlig deri, at der var for lille Forskel mellem Ind- og Ublaansrenten, at Sparekassesejerskabet havde været temmelig dyr, og at der var vixt nogen Rundhaandethed med Hensyn til Anvendelse af Sparekassemidler i Formaalets Tjeneste, som ikke egentlig laa for Sparekasserne. Den Omstændighed, at Sparekasserne Tid efter anden vare komme ind paa at forhøje Renten af Indskudene fra, saavidt jeg erinder, 2—3 pCt. til 4, $4\frac{1}{2}$ og 5 pCt. bevirkede naturligvis, at de atter maatte forlange betydelig Avance paa deres Ulaan, en Avance, som havde til Følge at Sikkerheden tabte sig i samme Forhold, som Avancen blev større, eller at de forsigtigere af dem maatte begrænde sig til enkelte Foretagender, hvilket gjorde, at Sparekassesejerskabet blev for lille til deraf at afholde Udgifterne og samle en tilstrækkelig Reservecfond. Følgen af den noget forcerede Virksomhed, som Sparekasserne ved Begivenhedernes Magt, ved at komme ind i den hele Strømning, vare komme ind paa, var, at Regjeringen ansaa det for rigtigt, at disse Forhold nu bleve ordnede ved Lovgivningen, og det ved en Lovgivning, som uden at virke forstyrrende ind paa Sparekassernes i det Hele taget høit heldbringende Virksomhed kunde sørge Sikkerheden for, at de opsparede Midler endnu for Fremtiden kunde blive tilstede, og at Sparekasserne kunde virke under Forhold, der kunde bevare dem den fulde Tillid, som er nødvendig for dem, naar de skulle virke paa den oprindelige, gavnlige Maade, og naar de skulle opretholde i fuld Udstrækning den Virksomhed, som er tiltænkt dem. Grund-